

روزه و ترس از بیماری کرونا/ مقلدان نظر مراجع خود را جویا شوند

در جواز روزه نگرفتن باید توجه کرد که گاه روزه‌دار می‌تواند با تدابیری خوف خود را بر طرف کند. طبیعی است که در این مورد هم نظر کارشناس می‌تواند برای روزه‌دار ایجاد اطمینان کند و راهگشا باشد.

در جواز روزه نگرفتن باید توجه کرد که گاه روزه دار می‌تواند با تدابیری خوف خود را بر طرف کند. طبیعی است که در این مورد هم نظر کارشناس می‌تواند برای روزه دار ایجاد اطمینان کند و راهگشا باشد.

به گزارش خبرگزاری مهر، متن زیر نوشتاری از آیت الله ابوالقاسم علی‌دوست عضو هیأت علمی گروه فقه و حقوق اسلامی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی است که در ادامه می‌خوانید؛

اخیراً بحثی در برخی فضاها مجازی راجع به موضوع فوق (حکم روزه در ماه رمضان بر فرض خوف روزه دار از گرفتن یا تشدید مرض ناشی از ویروس کرونا به واسطه روزه گرفتن) صورت گرفته است. مطالب خوبی گفته شده است لکن سخنان غیر فنی هم کم گفته نشد. برخی هم به طور غیر جامع حکم به جواز روزه نگرفتن کردند. در پیوند با موضوع فوق نکاتی را یادآور می‌شویم :

۱- آنچه در ادامه گفته می‌شود، هرچند مطابق قاعده و بالطبع نباید در آن اختلافی صورت گیرد، لکن مقلدان باید نظر مرجع خود را در این باره جویا شوند. با این همه، این بحث خالی از فایده نیست و در ادامه وجه آن روشن می‌گردد.

۲- مسئله فوق، هیچ خصوصیتی ندارد و از مصادیق مسلم مسئله معروف رفع وجوب روزه رمضان بر فرض خوف ضرر است. تنها ویژگی آن، عارض ثانوی آن است که اگر فقیهان و مراجع عظام در این باره چه در محتوا، چه در شکل بیان آن به نقطه واحدی نرسند یا باری بر دوش فقه نهاده شود که مسئول حمل آن، فقه نیست ممکن است عوارض نامطلوبی داشته باشد. بنابراین؛ با توجه به وضوح حکم شرعی در این باره و عدم قابلیت اختلاف در آن؛ رسیدن به قراری معین کاملاً مورد انتظار است. هرچند امیدواریم با لطف عمیم خداوند تا آن روز ریشه این ویروس برچیده شود.

۳- در مسئله آنچه معیار جواز روزه نگرفتن (بلکه حرمت روزه گرفتن) است خوف شخص روزه دار از گرفتن این مرض یا تشدید آن است، البته قول کارشناس می‌تواند طریقی برای ایجاد خوف یا رفع خوف در شخص روزه دار باشد. بنابراین نظر کارشناس امین طریقت دارد نه موضوعیت.

۴- در جواز روزه نگرفتن باید توجه کرد که گاه روزه دار می‌تواند با تدابیری خوف خود را بر طرف کند، مثلاً با خوردن برخی غذاها و نوشیدن برخی نوشیدنی‌ها در سحر و در فاصله افطار تا سحر و بیرون رفتن از منزل؛ بدون اینکه عسر و حرجی برای او باشد؛ می‌تواند آب بدن را برای یک روز تأمین کند، نظیر افرادی که ناراحتی کلیه دارند و برخی پزشکان به ایشان این پیشنهاد را می‌دهند. همچنین اگر بتواند با جویدن برخی جویدنی‌ها که مبطل روزه نیست و مشکل مرض را حل می‌کند تکلیف روزه را انجام دهد. طبیعی است که در این مورد هم نظر کارشناس می‌تواند برای روزه دار ایجاد اطمینان کند و راهگشا باشد.

۵- در هر صورت مسافرت برای روزه نگرفتن واجب نیست ولی قضای روزه در فصل مناسب لازم است.

یادآوری دو نکته لازم است:

۱- برخی از اساتید مطرح کرده بودند که قول ثقہ و بینہ در کنار خوف ضرر از روزه گرفتن، مجوز افطار است. در پاسخ به این نکته باید گفت آنچه مورد اتفاق فقها است خوف ضرر است و البته برخی مثل مرحوم آیت الله خوینی قول ثقہ حاذق را هم اضافه کرده اند، لکن مطرح کردن شهادت بینہ در اینجا ناصحیح است، زیرا بینہ در شهادت بر محسوسات نظرش اعتبار دارد و در اینجا شهادت بر محسوس نیست، زیرا متعلق شهادت در فرض بحث ضرر داشتن روزه برای من روزه دار است و این امری حدسی است نه حسی. شاید توهم شده که متعلق شهادت ضرر داشتن روزه و عدم آن به طور کلی است تازه همین هم که باشد که نباید باشد باز هم شهادت بر حسی نیست. بنابر این طرح بینہ در اینجا غلط است، ضمن اینکه در اعتبار کلیت بینہ نیز اختلاف است.

۲- باید توجه کرد که ضرر، خوف ضرر، حرج، عسر و نپادهاى مشابه گاه توسط شارع مقدس در جعل حکم ملاحظه مى شود، در اینجا است که معمولاً ضرر نوعى، خوف نوع مردم از ضرر، حرج نوعى و امثال آن توسط قانون گذار ملاحظه مى شود. لکن ضرر، حرج یا خوف از ضرر وقتى در سلسله پس از جعل و در زمان امتثال حکم مطرح مى شود، ضرر، حرج و خوف شخصى مراد است. نباید حضور این نهادها را در فرایند جعل با فرض حضور این نهادها پس از جعل و در فرایند امتثال یکی دانست.

در پایان باید گفت آنچه مهم است فضا سازی رسانه ها در پیوند با این امر است تا دشمنان تدین مردم، این مسئله را وسیله ای برای اعتقاد زدایی مؤمنان قرار ندهند. خداوند بزرگ همه امور را اصلاح نماید و همگان را از شرور آخرالزمان و از هجوم امواج ضلال در امان نگه دارد.